

A vitæ exitum consecuti: sic ecclesia Christi, quæ opatione hominum deserta & desperata erat, propter singularem patientiam tormentorum, ob Dei amorem susceptorum, talem exitum habuit, qualis iam perspicuè cernitur, vsque adeò, vti Esaiæ prophetia pulchrè illi consentiat: Latere deserta solitudo, quæ exiccata es. Exulret solitudo, & floreat vt lilium. Et florebut, & exultabunt loca deserta: roboramini manus languentes, & genua debilia: consolationem capite pusillanimi mente: confortamini, ne timeatis: ecce Deus noster iudiciũ reddit, & reddet: ipse veniet, & seruabit nos: quoniam, inquit, erupit in deserto aqua, & vallis in terra sitiente, & arida erit in paludes, & in terram sitiẽtem fons aquæ erit. Atque vt ista olim verbis diuinitus prædicta, Sacris literis commendata sunt: sic euenta eorum non amplius auditione, sed re ipsa nobis traduntur. Solitudo hæc quæ est in aquosa, quæ vidua, cõsolatione destituta, cuius in sylua lignorum securibus exciderunt ianuas eius in idipsum, quam in securi & ascia contriuerunt: cuius libros corrumpendo, incenderunt igne sanctuarium Dei, in terra polluerunt tabernaculum nominis eius: quam vindemiarunt omnes transeuntes per viam, diruerunt quæ eius sepes: quam exterminauit aper de sylua, & singularis ferus depastus est: admirabili Christi potentia iam, cum ei visum sit, iterum floret vt lilium. Quippe sicut id temporis etiam ipsius nutu & virtute, tanquam à patre diligẽtem curam de ea suscipiente castigabatur (quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat omnem filium, quem recipit) sic vbi iam satis castigata est, rursus de integro cõlitus exultare præcipitur: efflorescit, vt lilium, & diuinum suum odorẽ in omnes homines efflat. Quoniam, inquit, erupit aqua in deserto: hoc est, riuus salutaris lauacri, in quo diuinitus regenerati sumus. Et iam solitudo, quæ antè arida erat, in stagna dissoluta est, & in sitientem terram ebullit fons aquæ viuẽtis. Manus, quæ prius languide erant, sunt reuera roboratæ. Atque hæc præclara & illustria monumenta exemplaque, quæ oculis cernimus, sunt manuum roboratarum opera. Quinetiam genua, quæ iam pridem debilitata erant, & dissoluta, proprio gressu fruuntur, rectam diuinæ cognitionis semitam insistant, & maturæ ad proprium & familiarem gregem summi & benignissimi pastoris Christi festinant. Quòd si qui minis tyrannorum perterriti, animis obtorpuerunt, ne istos quidem salutaris Dei sermo curationis patitur expertes esse: sed eos benignè admodum sanat, & ad verum diuini numinis solatium percipiendum incitat, dicens: Consolationem capite pusillanimi mente, confortamini ne timetis. Iste nouus noster & præclarus Zorobabel, quoniam solerti & perspicaci mentis intelligẽtia percipiebat diuinum sermonem, prædicentem solitudinem illam, Ecclesiam dico, propter Dei amorem vastatam, post acerbam captiuitatem & abominationem desolationis, his commodis, quæ supra posui, potituram, ob eam causam non mortuũ istud Ecclesiæ cadauer aspernatus est, sed primò omnium obsecrationibus ac precibus, cõmuni omnium vestri consensu, patrem placatum & propitium effecit: & solum eum, qui mortuis vitam tribuit, auxiliatorẽ & adiutorem sibi asciscens, ecclesiã hanc prolapsam, simulac eam purgauerat, & sordes inde penitus exemerat, crexit: deinde non veteri ornatu, quem olim habuerat, decorauit, sed qualem à diuinis eloquijs didicerat, manifestò ita referentibus: Erit gloria domus huius posterior, longè supra priorem. Ob quam causam vniuersum locum multo amplioribus terminis circumscribens, exteriorẽ ambitum muro vndique muniuit, vt firmissimũ totius operis propugnaculũ existeret. Ingens vestibulum in sublime erectum, versus orientis solis radios protendit: vt iam qui longè extra sacros illius ambitus cõsistant, ex eius aspectu perfacilè coniecturam facere possint, eorum, quæ sunt intus tam artificiosè fabricata. Quinetiam Gentiles ipsi non parũ ad primos eius introitus contemplandos alliciuntur, vnde nemo ipsum templum præterit, qui nõ sicut prioris vastitatis recordatione renouata nõ exiguũ dolorẽ, sic ex hoc eius admirabili & diuino opificio permagnam latitiam animo capit. Cuius quidẽ opificij aspectu, eum qui superiorem eius euersionem deploraret, hic noster sperabat ita prolectatum iri, vt in ipsum templum libèter ingredi vellet. Ei autẽ qui portas iam ingressus fuerit, nõ sit potestas impuris & illotis pedibus statim in sancta sanctorum ascendendi: sed immensa quædam inter intimum sanctuariũ & primos introitus intercedit intercapedo, quæ quatuor obliquis porticibus tanquã in gyrũ decorata est. Locus autẽ sanctuarij in speciem quadrati columnis sublimibus est vndique circumseptus: quarũ media interualla sunt interstitijs ligno, instar retis aut transfennæ cancellatis, in mediocrem & æquabilem lōgitudinem porrectis circumclusa: medium sanctuarium desuper apertũ & patens relictum, quò cœlũ suspiciatur, & subtilis aër lucis radijs collustratus intromittatur. Deinceps fontes ex aduersa fronte templi profluenti aqua redundantes positi, quibus oēs, qui in sacros templi ambitus introeunt, sordes corporũ abluant: qui fontes sacrosancta Baptismatis la-

Esai. 37.
Ecclesiæ pri-
de deserta &
afflicta, nunc
frequens, la-
ta & valde
da.

Psal. 73.

Psal. 79.

Hebr. 12.

Esai. 35.
Paulinus 12.
quam nouus
Zorobabel
Tyria Eccle-
siã instaurat
tor.

Loci in quo
extructa ec-
clesiã, ambi-
tus.

Vestibulum.

Inter sanctua-
rium & ve-
stibulũ, spa-
tium 4. por-
ticibus deco-
ratum.
Sanctuarij
locus.

Fontes pur-
gatory.